

▶ ạ!", tôi vội tiếp lời : "Không, cháu xin chú. Xin gọi nhau là chú cháu vừa hợp lẽ đời, hợp lòng người hơn. Chú nghĩ có phải không? Người 69 tuổi gọi cụ thượng thọ 83 tuổi là anh sao được. Phải gọi nhau là chú, là cháu chứ!".

Tôi ôm ông và ông cũng ôm chầm lấy tôi. Tôi nghẹn ngào xúc động. Từ nay tôi có thêm một người thân như ruột thịt là chú (chú Tiến).

Ông vỗ vai tôi : "Mình già rồi! Thôi thì tôi sẽ mỗi ngày cầu nguyện cho chú cháu ta vậy! Xin Chúa minh chứng cho tấm chân tình của chú cháu ta.

Tôi cáo biệt ra về, lòng tôi hân hoan. Tôi không có bác, không có chú ruột thịt vì thân sinh tôi là con độc sinh.

Nay có chú Tiến! Cuộc đời mình sẽ có một chỗ dựa tinh thần để yêu thương, để được chia sẻ, và các con của chú sẽ là những đứa em tuy không nói ra nhưng lòng tôi đã xem như là các em trực hệ huyết thống - thứ huyết thống vô hình nhưng còn bền chặt hơn những người chung huyết thống mà xem nhau như kẻ lạ.

Xin chú mỗi ngày, Nghĩa thúc ơ! Chú hãy cầu nguyện hồng ân Thiên Chúa ban cho tình chú cháu của chúng ta mãi mãi bền chặt và tốt đẹp. Chú thân yêu của cháu.

Rất thương kính chú.

Đặng Lang Anh
20-6-2014

Đôi dòng tản mạn:

Thú chơi

Quang Tuấn

Xin thưa trước với quý bạn, tôi không phải là một học giả hay nhà nghiên cứu, phê bình văn học chi cả mà chỉ là một người bình thường thích văn nghệ, yêu thi ca theo kiểu tài tử nghiệp dư, thế thôi .Như vậy ở đây tôi không có tham vọng bàn sâu rộng về thơ như : định nghĩa thơ là gì, kỹ thuật làm thơ như thế nào, tính nghệ thuật trong thơ ra sao, thơ có bao nhiêu khuynh hướng..v...v.. mà chỉ nói ra những cảm nghĩ, những tâm tình riêng theo quan điểm cá nhân của tôi trong thú chơi thơ mà thôi . Có thể quan điểm của tôi không giống của bạn, nếu khác vậy xin bạn thông cảm cho vì đây chỉ là đôi dòng tản mạn để chia sẻ cảm nghĩ với nhau chứ không phải một bài luận thuyết chi cả.

Để quý bạn dễ theo dõi bài viết, tôi xin chia bài này ra làm ba phần : phần thứ nhất là lý do tại sao tôi yêu thơ, phần thứ hai là thú vui của người đọc thơ hay thưởng thức thơ, phần thứ ba cuối là thú vui của người làm thơ hay của thi sĩ .

I. Tại sao tôi yêu thơ ?

Trong cuộc sống hàng ngày tôi thường tìm những thú vui để giải trí hầu bù lại những lúc làm việc mệt nhọc hay khi có chuyện lo lắng, buồn phiền Đại khái như: thú đọc sách, thú nghe nhạc, xem truyền hình, đàm đạo với bạn bè, chụp ảnh, du lịch v...v... nhưng đáng kể nhất với tôi là thú chơi thơ . Tại sao vậy ? Vì thú chơi thơ rất thú vị và không hao tốn tiền bạc, sức khỏe .thời giờ chi cả . Lúc nào cũng nằm sẵn trong tầm tay của mình khỏi cần đi tìm đâu xa mà niềm vui thật là vô hạn . Nhưng điều đáng nói hơn cả đối với tôi đó là thú chơi thanh lịch vô cùng ... Từ xưa đến nay, thơ vẫn được người đời nhất là các vị “tao nhân mặc khách” đề cao là một thú vui tinh thần thật là tao nhã . Tao nhã vì thơ phải đẹp, không đẹp, không phải là thơ . Chữ Thơ gần như đồng nghĩa với chữ Đẹp. Chẳng hạn trước một cảnh đẹp ta thường buộc miệng kêu : ồ cảnh quá nên thơ ! Hoặc khi nói về tuổi trẻ người ta gọi đó là tuổi thơ mộng nghĩa là tuổi đẹp như thơ, xinh như mộng . Thơ nhất định phải đẹp cho nên điều quan trọng nhất đối với nhà thơ là khi sáng tác phải làm sao nêu lên cái đẹp cái tao nhã của thơ được nhiều chừng nào hay chừng nấy . Đẹp trong ý, trong lời, trong cách dùng chữ, đặt câu, gieo vần .v. v...sao cho có văn hoa, nghệ thuật . Dù tả tục cũng phải tả sao cho trở thành thanh .. Thi dụ ông Nguyễn Du tả lúc Thúc Sinh nhìn trộm nàng Kiều tấm thì :

*Rõ ràng trong ngọc, trắng ngà
Dày dày sẵn đúc một tòa thiên nhiên.*

Thật là tuyệt vời khi bà Hồ Xuân Hương tả một thiếu nữ còn trinh trắng nằm hờ hênh ngủ ngày với hai câu toàn bích :

*Hai gò bông đảo sương còn ngậm
Một lạch đào nguyên suối chứa thông.
Rất thanh chớ tục chỗ nào đâu?*

Mặt khác thơ cũng rất tao nhã vì nó không giống như điệu thuốc, tô phở, ly nước ngọt ...bất kỳ ai, bất kỳ phạm phu tục tử nào cũng thưởng thức được mà nó chỉ dành riêng cho người có kiến thức tối thiểu nào đó và hơn nữa cũng cần phải có tâm hồn để hiểu ý thơ và rung cảm với người làm thơ

Lẽ dĩ nhiên người ta chỉ yêu thơ là khi nào hiểu được thơ, hay nói ngược lại là khi nào hiểu được thơ người ta mới có thể yêu thơ. Như vậy những người yêu thơ nhất định phải là người có trình độ văn hóa tối thiểu nào đó và phải có tâm hồn để thưởng thức. Vì Thơ kén chọn người thưởng thức như vậy nên người đọc thơ rất thưa thớt . Điển hình nhất là các nhà xuất bản sách rất ngại in sách thơ dù tác giả là người nổi danh chẳng nữa , sách thơ vẫn khó bán như thường .

Tôi cũng để ý thấy trong một trăm người tôi quen thì chỉ có vài người yêu thơ hoặc biết làm thơ mà thôi . Bởi vậy tôi không bao giờ dám luận bàn thơ với người không biết gì về thơ vì như vậy tôi sẽ bị hiểu lầm là khoe khoang, sau nữa mình trở nên lỗ bịch, lạc lõng, vô duyên vì không phải chỗ để nói như có câu tục ngữ người Anh “ Đừng luận kiếm với người không biết múa kiếm cũng như đừng luận thơ với người không hiểu thơ “ Trái lại với người đồng điệu yêu thơ thì thao thao nói hoài cũng không hết chuyện.

Những người thưởng thức, yêu thơ là vậy, còn thử hỏi những nhà thơ, những người sáng tác thơ , những thi sĩ là ai ?

Xưa kia giới thi nhân , thi sĩ rất hạn chế chỉ dành cho những kẻ sĩ hay những vị thâm nho, sau đó là một số ít các bậc tu sĩ, thiền sư, hay cao tăng... ►

► nghĩa là những người thuộc thành phần trí thức và có địa vị trong xã hội cả . Hầu hết những vị ấy, khi cầm bút đều theo tôn chỉ : dĩ văn tải đạo (lấy văn chở đạo) nên không bao giờ lấy thô tục mà truyền bá đạo lý cho thiên hạ như ta được biết bằng bạc trong lời thơ của cụ Nguyễn công Trứ.

- Phù thế giáo một vài câu thanh nghị. (Giúp dạy đời bằng đôi lời hay, lẽ phải)

- Thơ một túi phẩm đề câu nguyệt lộ (Một túi thơ đề trăng với sương)

Rượu ba chung tiêu sái cuộc yên hà (Uống ba chung rượu vui cùng khói sông)

Hoặc

- Chơi cho lịch mới là chơi

Chơi cho dài các cho người biết tay:

Tóm lại tôi yêu thơ, lý do trước hết là vì thơ là thú vui tinh thần rất tao nhã không đòi hỏi chi nhiều và rất thú vị vậy..

II. Thú vui của người thường thức

Bây giờ, chúng ta thử tìm hiểu tại sao thơ được xem là một trong những bộ môn nghệ thuật thật là thú vị ? Đâu cần bạn phải là nhà Thơ biết kỹ thuật làm thơ,, người nghiên cứu thơ, người tài cao học rộng. chỉ cần bạn biết cảm nhận được cái hay, cái đẹp của thơ thì bạn sẽ yêu thích, say mê thơ cho mà coi . Đọc một bài thơ hay ta cảm thấy thích thú không thua gì nghe một bản nhạc hay, nhìn một bức tranh đẹp mắt, ăn một món ngon miệng, ngửi hương thơm ngào ngạt của bông hoa... dù thơ chỉ diễn đạt bằng ngôn ngữ nhưng sắc bén, tài tình không thua bất cứ bộ môn nghệ thuật nào khác . Trong thơ người ta có thể tìm thấy nhạc, thấy tranh, thấy màu sắc, hình ảnh nhưng đọc đáo hơn nữa là diễn tả được phần vô hình nhưng sâu thẳm nhất bên trong chúng ta đó là trạng thái tình cảm, tâm hồn những vui buồn , sướng khổ một cách ăn hoa, nghệ thuật . Nhạc

chỉ cho ta nghe âm thanh, họa chỉ cho ta màu sắc, nhiếp ảnh cho ta hình ảnh, điêu khắc cho ta hình tượng v.. v...nghĩa là phần ngoại hình làm sao so sánh được thơ nói rõ ràng phần tận cùng của nội tâm , hang cùng ngõ hẻm của tâm tình bằng lời lẽ văn hoa , bằng ý tưởng sâu xa, thơ mộng .v.v vượt hẳn cuộc sống nhàm chán của đời thường. Xin mượn lời nhà thơ Thế Lữ ;

Với nàng Thơ tôi có đàn muôn điệu

Với nàng Thơ tôi có bút muôn màu

Tôi muốn làm nhà nghệ sĩ nhiệm màu

Lấy thanh sắc trần gian làm tài liệu

Nếu thơ không thú vị thì tại sao có những bài ta cảm thấy quá thích rồi học thuộc lòng. Vì nó có vần, có điệu, lời ít, ý nhiều đọc lên nghe êm tai, thuận miệng khác hẳn bài văn xuôi dù thích thú đến đâu ít được ai nhớ mãi . Hồi học trung học tôi rất thích đọc bài văn xuôi Trảng lên của nhà văn Thạch Lam chứa đầy chất thơ, chất nhạc tôi đọc đi đọc lại mãi không chán và học thuộc lòng . Nhưng giờ đây nhắc lại thì tôi quên mất, bất quá chỉ nhớ man máng vài câu thôi . Trái lại các bài thơ như “Tràng Giang” của Huy Cận, “Đây mùa thu tới” của Xuân Diệu, tới nay tôi không quên một chữ và có lẽ còn nhớ mãi suốt đời . Có những bài thơ tưởng chừng như tác giả nói dùm ta những nỗi niềm, những tâm sự thâm kín , những vui buồn, sướng khổ trong cuộc đời mà ta không thể nào nói rõ ràng được như vậy Thí dụ những khi tôi tiếc nuối cái gì quý báu đã mất, hoặc muốn cái gì được trường cửu trong đời này mà không được rồi đâm ra buồn chán thì hai câu thơ ngắn ngủi này của Lamartine.an ủi tôi rất nhiều :

Le temps passe (Thời gian rồi trôi qua)

Tout s'efface (Tất cả đều xóa nhòa)

Có những câu thơ thật ngắn mà dạy khôn tôi

rất nhiều không khác gì một bài học luân lý thật dài. Thí dụ như hai câu thơ trong Truyện Kiều,:

Thiện căn ở tại lòng ta

Chữ tâm kia mới bằng ba chữ tài.

Phần đông những người tuổi trung niên Việt Nam đều không quên bài “Qua đèo ngang” của Bà Huyện Thanh Quan hay bài ca dao “Công Cha như núi Thái Sơn”

Thử hỏi nếu không ưa thích thì làm gì nhờ dai như vậy được. Tôi có một anh bạn yêu thơ thật là quá sức tưởng tượng. Anh ta thuộc lòng từ đầu chí cuối Truyện Kiều Muốn nghe đoạn nào thì anh đọc vanh vách cho nghe không sai sót một chữ nào cả dễ dàng như lấy đồ trong túi.

Có những bài thơ tôi thích quá, cảm thấy nó hay vô cùng mà biểu cho biết rõ chỗ hay như thế nào thì tôi cũng xin chịu “giơ tay đầu hàng”. Bất quá tôi chỉ giải thích được phần kỹ thuật như cách dùng chữ, gieo vần, nhạc tính v.v... sơ sơ vậy thôi. Tôi nghĩ : muốn hiểu được cái hay của thơ thì nên lấy cái tâm để cảm nhiều hơn là lấy cái trí để hiểu vì thơ nặng phần tình cảm hơn là lý luận. Thơ triết lý nhiều quá, lý luận nhiều quá tôi tin rằng nó sẽ làm chết mất chất thơ nên khó truyền cảm cho người đọc. Tôi xin đơn cử một thí dụ về cảm xúc của tôi với bài Tống Biệt của thi sĩ Tản Đà. Sau khi đọc, tôi cảm thấy xao xuyến, lâng lâng kỳ lạ có cái gì đó buồn man mác trong hồn như đang quay về quá khứ xa xưa nào đó ở cõi Thiên Thai mà tôi chưa hề biết bao giờ. Từng chữ, từng câu bàng bạc tính hoài cổ làm tôi ngây ngất say sưa khó giải thích được. Mặt khác ngoài việc không nên lấy lý trí để hiểu ta cũng không nên dùng tinh thần khoa học mà suy nghiệm, cân đo thơ như vật chất. Chẳng hạn như có một anh bạn tôi trình độ học vấn rất cao vậy mà sau khi đọc câu thơ này:

Ngày về giữa mặt hôn non nước

Lại hỏi tôi một câu thật ngỡ ngẩn : non nước chớ đâu phải người ta mà làm sao anh hôn được? Tôi trả lời: “Trời đất quỷ thần ơi, tại sao khi nói đến Việt Nam ta lại gọi Mẹ Việt Nam ? Ở đây người ta nhân cách hóa non nước như người thân yêu nên mới ghé môi hôn. Đọc thơ phải lấy cái tình để hội nhập chớ không nên dùng cái lý để phân tách bao giờ ...” Có ai phân chất được mùi hương ?

Có khi chỉ cần vài câu thơ giản dị thôi cũng đủ làm ta thích thú, nhớ đời vì đó là những câu thơ nhập thần nói đúng tâm lý, tình cảm chúng ta một cách quá tài tình. : dù qua thời gian bao lâu hay bất cứ nơi nào trên thế gian này cũng đều đúng cả. Thí dụ mấy câu thơ tình dưới đây:

Cái thuở ban đầu lưu luyến ấy

Nghìn năm hồ để mấy ai quên.

(Thế Lữ)

hoặc:

Đời hết vui khi đã vẹn câu thề

Tình chỉ đẹp những khi còn dang dở

(Hồ Dzếnh)

Riêng trường hợp đặc biệt của tôi thì hai câu thơ sau đây của Cụ Nguyễn Du đã thấm thía tận đáy lòng và rung cảm từng chân lông, kẽ tóc của tôi mặc dù lời thơ rất giản dị bình thường :

Bây giờ rõ mặt đôi ta

Biết đâu rồi nữa chẳng là chiêm bao ?

Trước kia vợ chồng tôi đọc đã thấy hay nhưng có giới hạn nào thôi. Giờ đây vợ tôi đã qua đời lâu rồi nhưng càng đọc tôi càng thấy nó hay không thể tưởng tượng. Chữ đôi ta thiết tưởng ngoài người yêu ra tôi cũng có thể nói với quê hương yêu dấu, với người bạn thân thương hay bất cứ sự vật nào

ở trong trái tim tôi, đều không sai chút nào . Như vậy thâm ý của tác giả là khuyên ta hãy xem quý trọng những gì ta đang trù mến, đang ấp ủ trong tim vì một mai nó sẽ không còn nữa . Không còn có nhau để nhớ, để thương, không còn có nhau để sẻ, để chia, không còn có nhau để nhận để cho, không còn có nhau để giận , để hờn chằng nữa. Thật vậy giờ đây mỗi lần đọc lai hai câu thơ này tôi đều bùi ngùi nhớ đến người vợ hiền và rất tiếc nuối thời gian xưa kia sống bên nhau . Than ôi nay đã thành sương khói còn biết tìm đâu nữa ? Còn gặp nhau họa chăng trong giấc chiêm bao mơ màng.

Nhà thơ đã nói dùm tôi một cách thâm thúy ô cùng những điều tôi muốn nói mà không đủ lời để nói. Các bạn ơi ! thơ tuyệt vời như vậy, làm sao mình khỏi thích thú, say mê ? Cái hay, cái đẹp, cái thú vị của thơ đối với thưởng thức, người đọc là như vậy, thử hỏi còn đối với người làm thơ, người sáng tác thơ thì thú vui của họ như thế nào ?

III. Thú vui của người sáng tác

Nếu thú vui người đọc thơ có một thì thú vui người làm thơ phải gấp mười .Bạn nên nhớ rằng : có nhiều người tài cao học rộng, có nhiều người yêu thơ, thuộc lòng nhiều thơ cũng như có nhiều nhà phê bình thơ, nghiên cứu thơ rất giỏi ...nhưng lạ lùng thay họ không làm được bài thơ nào cả cho cam nguyên nhân chỉ vì họ không có tâm hồn thơ để sáng tác thể thôi ! Nếu bạn có nguồn cảm hứng để làm thơ nghĩa là có hồn thơ thì đó là một đặc ân của tạo hóa ban cho bạn đó, không dễ gì có đâu ! vì hồn thơ do bẩm sinh mà có chứ không phải do học hỏi mà có như câu chữ nho : “ Sinh nhi tri chi” chứ không phải “Hoc nhi tri chi”. (Nghĩa là : Sinh ra là biết, chứ không do học mà biết) Khi ta có nguồn thi hứng nghĩa là khi thơ nhập hồn rồi thì cảm thấy lâng lâng bay bổng như lạc vào thế giới kỳ diệu nào . Hồn ta có thể nhập vào hồn sông núi,, cỏ cây vạn

vật, Từ tuổi bảy mươi có thể trở về tuổi mười bảy để nói chuyện tình yêu Từ con người phàm tục ta có thể chấp cánh theo Lưu Nguyễn lạc vào cõi Thiên thai Do đó Ông Quách Tấn nói lúc có cảm hứng nghĩa là lúc hồn thơ nhập giống như người ta lên Đồng, quả không sai ! . Hồn thơ cũng như tình yêu đâu biết tuổi tác và cũng không cần đếm xỉa gì tới không gian ,thời gian .

Nếu là thi nhân bạn sẽ thấy tâm hồn mình mở rộng ra để giao hòa với thiên nhiên và cỏ cây vạn vật .

Tôi chỉ là cây kim bé nhỏ

Mà vạn vật là muôn đá nam châm

(Xuân Diệu)

Bạn sẽ nhìn đời không phải thuận bằng con mắt mà còn bằng cả trái tim . Lòng bạn cũng như sợi dây tơ đồng, một cơn gió chạm nhẹ vào cũng đủ ngân nga lên bao âm thanh trầm bổng. Bạn muốn nhập vào lòng tha nhân để chia sẻ sướng khổ, vui buồn với họ như Thế Lữ viết :

Khi phấn đấu cũng như hồi mơ tưởng

Tôi yêu đời cùng với cảnh làm than

Cảnh thương tâm, ghê gớm hay dịu dàng

Cảnh rục rở ái ân hay dữ dội.

Còn riêng đối với cá nhân tôi những lúc sâu muộn vì lòng người đổi thay hay tình đời đen bạc hay thất bại trong cuộc đời thì không gì an ủi bằng vào cõi thơ để tìm Nàng Thơ bày giải nỗi lòng như tôi đã viết :

Nàng có phải biển hồ chan chứa lệ?

Cho thuyền tình cập bến trút sâu thương

Hay dòng suối ngọt ngào đời dâu bể?

Cho thi nhân tuôn hết nỗi đoạn trường.

Nàng Thơ đối với tôi giống như người bạn

tốt,, một người Chi hiền bao giờ cũng đem niềm vui và an ủi cho tôi . Ủy mị hay lãng mạn là tại con người chớ đâu phải tại nàng Thơ mà vu oan cho Nàng, thật tội nghiệp thơ quá !

Tôi khuyên bạn cũng nên bắt chước các nhà thơ mà thử một phen làm quen với Thơ, coi nào . Cầm viết lên đi ! viết tào lao vài câu rồi tìm cách ghép đại vắn ra sao cũng được cả , bạn sẽ thấy hả hê , khoan khoái . Dù hay dù dở cũng là tiếng lòng của mình, dù dài dù ngắn, bạn cũng đã làm được một việc gọi là sáng tác

Làm xong một bài thơ tưởng như sanh được một đứa con dù lành lặn hay tật nguyền, dù hay dù dở, nó vẫn do tim óc của mình nặn ra để nâng niu ,tyêu mến . Sau này ta chết đi nếu không lưu lại được gì với đời thì ít ra thơ vẫn còn đó với cháu con với những tâm tư, cảm nghĩ của ta lúc sinh thời, khi thân xác ta đã thành cát bụi và tên tuổi ta chìm mất trong quên lãng thời gian Với tôi, làm thơ rất vui vì đó là việc làm tùy hứng để giải trí, không có gì ràng buộc mà cũng không nhằm mục đích cao xa gì cả . Giống như tôi đang thở thì cứ thở mà không biết mình thở . Như con chim ngựa cổ thì cứ hát . Con cò có cánh thì cứ bay . Con cá có kỳ thì cứ lội, thế thôi ! Miễn sao giải bày tâm tư, nỗi lòng của mình thành bài thơ mới mãn nguyện . Nói gì khi tìm được một lời hay, một ý đẹp, một chữ đắc địa để gieo vần ....thì cảm thấy sung sướng còn hơn trúng số độc đắc nữa. Làm thơ là làm một công việc nghệ thuật mà nghệ thuật thì không biết đâu là tột đỉnh cho nên người nghệ sĩ say sưa đi tìm mãi, tìm hoài trong thú vui vô hạn không bao giờ chán. Tôi cũng có cảm tưởng làm thơ giống như người đầu bếp làm thức ăn không phải riêng cho mình mà cho nhiều người khác cùng ăn; nếu người khác khen ngon miệng thì còn sướng hơn mình ngon miệng bội

phần Còn một thú vui độc đáo nữa nên kể đó là thú giao lưu, xướng họa thơ giữa những người chơi thơ. Do đó những người đồng điệu thường tạo dịp họp mặt xướng họa ngâm nga và hàn huyên tâm sự với nhau .Hơn ai hết người thơ với người thơ dễ thông cảm và quý mến nhau vô cùng vì đó là những người “ đồng hội đồng thuyền.” với nhau.

Nhớ Ông Chu manh Trinh khi viết về Cụ Nguyễn Du đã nói một câu rất thâm thúy “ Ta vốn giòng nòi tình, thương người đồng điệu”

Nhìn lại ngày nay phong trào chơi thơ càng lúc càng phổ biến , bành trướng

Riêng ở Việt Nam không những có CLB thơ ở thành phố, ở Quận mà còn có một số ở các Phường.nhỏ nữa Những buổi họp mặt sinh hoạt thơ thật là vui : ngoài nội bộ ra người ta mời các CLB bạn ở địa phương khác đến tham dự .Họ trao đổi nhau thi phẩm và mọi người đều được luân phiên đưa bài mình để nghệ sĩ chuyên môn luân phiên ngâm trên diễn đàn, sân khấu cho mọi người nghe với tiếng đàn , tiếng sáo đệm theo. Nhưng tôi vẫn thích họp bạn thơ tại nhà riêng của mình hơn ở CLB vì nơi đây quá đông người sư tập trung để nghe dễ bị phân tán Mời một số ít bạn thơ thật tâm đắc khoảng chừng 10 người trở lại thôi vừa xướng họa vừa ca ngâm vừa hàn huyên tâm sự bên đĩa bánh, chung trà thì thật là vui thơ và ấm áp tình bạn vô cùng..

Ta cũng cần nên nhớ rằng Thơ vốn là thú vui tịnh, chớ không phải thú vui động như Nhạc nên giữa nơi đông người như tiệc cưới , liên hoan, lễ lộc...v. v ...đem thơ ra ngâm thì không thích hợp với môi trường và không khí bằng trời nhạc bao giờ . Nghe nói : các Cụ ngày xưa mỗi lần họp mặt giao lưu , xướng họa còn mặc áo dài khăn đóng và đốt trầm hương cho tăng vẻ nghiêm trang buổi vui Thơ.